

Sygn. akt II Ca 23/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Magdalena Wojciechowska (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa Z. M.

przeciwko J. M.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. akt III RC 236/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie po 200 złotych miesięcznie obniża do kwoty po 100 (sto) złotych miesięcznie, a w pozostałej części powództwo oddala.

Sygn. akt **II Ca 23/14**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2013 roku, w sprawie III RC 236/13, Sąd Rejonowy w Bełchatowie podwyższył alimenty od pozwanego J. M. na rzecz powódki Z. M. z kwoty po 50,00 złotych miesięcznie, ustalonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 1 marca 2002 roku w sprawie III RC 216/01, do kwoty po 200,00 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 12 czerwca 2013 roku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, nie obciążył pozwanego opłatami i nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bełchatowie z dnia 01.03.2002 r. w sprawie III RC 216/01 zasądzone alimenty od pozwanego J. M. na rzecz Z. M. w kwocie po 50 zł miesięcznie.

Powódka Z. M. (1) ma 58 lat. Stwierdzono u niej całkowitą trwałą niezdolność do pracy. Utrzymuje się z renty, którą uzyskuje w kwocie ok. 730 zł netto miesięcznie. Dwa lata temu zatrudniona była w (...) (...), w charakterze pracownika ochrony fizycznej. Z uwagi na to, że powódka często korzystała ze zwolnień lekarskich, umowy o pracę nie przedłużono. Od tego czasu nigdzie nie jest zatrudniona. W br. powódka dwukrotnie uzyskała zasiłek z MOPS w kwocie 200 i 100 zł.

Z. M. (1) mieszka sama w mieszkaniu, stanowiącym jej własność o powierzchni ok. 48,60 m². Miesięczne koszty utrzymania mieszkania wynoszą ok. 600 zł. Poza mieszkaniem nie posiada majątku, oszczędności. Jest zadłużona u osób prywatnych na łączną kwotę ok. 3.800 zł.

Pozwana od wielu lat leczy się na jaskrę prostą obu oczu, kręgosłup, zwyrodnienie stawów biodrowych i łokciowego, tarczycę. Zdiagnozowano również u niej nerwicę żołądka, zapalenie trzustki i wątroby. Z. M. (1) przebyła urologiczny zabieg operacyjny oraz dwa zabiegi ginekologiczne. Po 2002 r. jej stan zdrowia się pogorszył i dodatkowo leczy się na przewlekłą chorobę serca, guzy tarczycy, nawrotowe zapalenie oskrzeli i płuc. Przebyła także gruźlicze zapalenie mózgu. Leczenie odbywa się w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Na zakup leków pozwana wydatkuje ok. 200-400 zł miesięcznie.

Pozwany J. M. ma 67 lat. Od 7 lat przebywa na emeryturze. Świadczenie uzyskuje w kwocie ok. 2.001 zł brutto, 1.662 zł netto. Poza emeryturą nie posiada innych dochodów. Nie ma majątku oraz oszczędności. J. M. mieszka razem z żoną Z. M. (2), córką M. 1. 21 oraz synem żony K. 1. 42. Rodzina zajmuje mieszkanie o powierzchni 81 m². Miesięczne koszty utrzymania mieszkania wynoszą ok. 990 zł.

Żona pozwanego jest emerytką i uzyskuje świadczenie emerytalne w wyższej wysokości niż J. M.. Z. M. (2) leczy się neurologicznie. Przebyła dwa wylewy. Leczy się w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz prywatnie. Miesięczne koszty leczenia wynoszą ok. 300 zł.

Syn Z. M. (2) jest osobą chorą psychicznie. Ze względu na stan zdrowia przebywa na rencie, którą otrzymuje w kwocie ok. 800 zł miesięcznie.

M. M. (2) studiuje na III roku zaocznych studiów na kierunku prawo. Nauka jest odpłatna, czesne wynosi ok. 700 zł miesięcznie. Zajęcia odbywają się w soboty i niedziele 1-3 razy w miesiącu. M. M. (2) nie pracuje, jest zarejestrowana jako bezrobotna.

J. M. leczy się w związku z nadciśnieniem, problemami z sercem i płucami. Zdiagnozowano również u niego zapalenie stawu kolanowego. Na zakup leków wydaje ok. 150 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Wskazał, że zgodnie z art. 138 kro każda ze stron może domagać się zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zwiększenie bądź zmniejszenie możliwości majątkowych, zarobkowych zobowiązanego lub też usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do świadczenia alimentacyjnego.

Zdaniem Sądu Rejonowego, wskazana zmiana stosunków nastąpiła. Przede wszystkim zwiększyły się koszty utrzymania powódki wobec ogólnego wzrostu cen i usług od 2002r. Jednocześnie w tym czasie realna wartość nabywczą dotychczasowego świadczenia alimentacyjnego pozwanego znacznie zmniejszyła się. Ponadto wzrostowi uległy wydatki na opiekę medyczną z uwagi na pogarszający się stan zdrowia Z. M.. Zwiększyły się także wydatki powódki na pokrycie swoich potrzeb mieszkaniowych, gdyż obecnie mieszka sama a nie z synem jak w 2002r. Podkreślić przy tym należy, że powódka jest osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy, a jej jedynym źródłem utrzymania jest niskie świadczenie rentowe.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd I instancji określił aktualne miesięczne usprawiedliwione potrzeby Z. M. na kwotę po ok. 1250 zł. Skalkulowane jak wyżej potrzeby powódki obejmują m.in. wydatki na żywność (ok. 300 zł),

odzież i obuwiu (ok. 100 zł), środki czystości (ok. 50 zł), koszty utrzymania mieszkania (ok. 600 zł), wydatki związane z opieką zdrowotną (ok. 200 zł).

Na zakres obowiązku alimentacyjnego istotny wpływ mają możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego (art. 135 k.r.o.).

Wyznacznikiem możliwości zarobkowych J. M. jest uzyskiwane przez niego świadczenie emerytalne ponad dwukrotnie wyższe od renty powódki. Co istotne obecne dochody pozwanego wzrosły znacznie, bo o ok. 1000 zł w porównaniu z datą ostatniego ustalania alimentów w 2002r., kiedy to wynosiły ok. 640 zł netto. Żona powoda także uzyskuje stałe miesięczne dochody większe od dochodów męża. Mieszkający z powodem syn Z. M. (2) również uzyskuje własne świadczenie. Podkreślić trzeba, że J. M. nie jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym wobec niego. Co więcej wymiar ciężącego na nim obowiązku dostarczania środków utrzymania córce M. uległ zmniejszeniu, ponieważ M. M. podjęła studia w trybie zaocznym. W związku tym może i powinna podjąć zatrudnienie i zarabkować na zaspokojenie części swoich usprawiedliwionych potrzeb.

Zdaniem Sądu Rejonowego ustalone w nowej wysokości świadczenie alimentacyjne jest adekwatne do stwierdzonej zmiany stosunków i leży w granicach możliwości zarobkowych zobowiązanego, stanowiąc niewielką część jego miesięcznych dochodów.

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c., natomiast na podstawie art. 333 §1 pkt 1 k.p.c. orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Powyższy wyrok w całości apelacją zaskarżył pozwany J.M.. Wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego w szczególności art. 60 § 2 k.r.o. przez niesłuszne przyjęcie, że jego możliwości majątkowe i zarobkowe pozwalają na przyczynienie się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb powódki Z.M., podczas gdy w rzeczywistości porównanie dochodów i końcowych wydatków pozwanego i powódki prowadzi do wniosku, że dla zaspokojenia własnych potrzeb dysponuje ona w miesiącu kwotą większą od jego. Podał, że po opłaceniu szkoły córki M. M. (2) w wysokości 700zł i 200zł na dojazdy, wykupienie leków oraz jednej trzeciej opłat mieszkalnych pozostaje mu 300zł na własne utrzymanie.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa co do kwoty 100 złotych i jego oddalenie w pozostałej części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

Sąd I instancji słusznie ustalił, że w rozpoznawanej sprawie zmiana stosunków wpływających na zakres świadczeń alimentacyjnych po stronie powódki istotnie miała miejsce. Od ostatniego określenia wysokości alimentów upłynęło ponad 10 lat. Już tylko sam upływ czasu spowodował obniżenie siły nabywczej pieniądza. Okoliczność ta w połączeniu ze znacznym zwiększeniem się potrzeb powódki w związku z pogorszeniem się jej stanu zdrowia i utratą pracy, przemawiają za przyjęciem, iż spełniona została przesłanka dotycząca zmiany stosunków przewidziana w art. 138 k.r.o. o. upoważniająca do żądania zmiany orzeczenia dotyczącego wysokości obowiązku alimentacyjnego. W konsekwencji należało rozważyć, czy rzeczywiście po obu stronach spełnione zostały przesłanki uprawniające do żądania zmiany wysokości świadczenia alimentacyjnego. Pamiętać bowiem trzeba, iż zakres świadczenia alimentacyjnego, zgodnie z treścią art. 135 § 1 k.r.o. op., zależy nie tylko od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, ale i od rzeczywistych możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. W rozpoznawanej sprawie, także zdaniem Sądu Okręgowego, nastąpiło znaczne zwiększenie się potrzeb powódki, co jednak w zestawieniu z osiąganymi przez pozwanego dochodami i jego sytuacją rodzinną i majątkową uzasadnia podwyższenie obowiązku alimentacyjnego jedynie do kwoty po 100 złotych. Pomimo tego, że nie jest to wygórowana kwota, to odnieść ją należy do wysokości pierwotnie ustalonych alimentów na poziomie 50 złotych, co daje 100 % podwyżki świadczenia.

Ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego na poziomie 100 złotych Sąd miał na względzie słuszny pogląd, w myśl którego wysokość obciążenia alimentacyjnego powinna być określona na takim poziomie, aby nie prowadziła do niedostatku samego obciążonego (por. Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem pod red. K. Piaseckiego, Warszawa 2000, s. 760). Nie bez znaczenia jest tutaj fakt, że pozwany założył nową rodzinę, a stan zdrowia pozwanego i jego żony drastycznie się pogorszył.

W konsekwencji należy stwierdzić, że brak jest podstaw prawnych do podwyższenia alimentów na podstawie art. 138 k.r. i o. do kwoty po 200 złotych miesięcznie.

Z przytoczonych wyżej względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok ten sposób, że zasądzone od pozwanego J. M. na rzecz powódki Z. M. alimenty w kwocie 200 złotych miesięcznie obniżył do kwoty po 100 złotych miesięcznie i oddalił powództwo w pozostałej części.